

Opetus ja opetuksen kehittäminen



SIBELIUS-AKATEMIA  
KUOPION OSAISTO



# Joustava opintoketju Pohjois-Savossa

Terveysalan työryhmän raportti

Toimittaneet  
Tuula Peura  
Ulla Kekäläinen



## Joustava opintoketju Pohjois-Savossa –hanke

Joustava opintoketju Pohjois-Savossa –hankkeen terveysalan työryhmän jäseninä ja tämän raportin laatimiseen osallistuneet henkilöt:

---

<i>Jäsenet</i>			
Lappalainen	Sirkka	Savonia-amk	Pj.
Turunen	Hannele	KuY	
Lindström-Seppä	Pirjo	KuY	
Lammintakanen	Johanna	KuY	
Heilekari	Juha-Pekka	KuY opiskelija	
<i>Muut</i>			
Laitinen	Airi	Savonia-amk	liikuntalääketiede ja ergonomian pienryhmä
Louhevaara	Veikko	KuY	liikuntalääketiede ja ergonomian pienryhmä
Pekkarinen	Heikki	KuY	liikuntalääketiede ja ergonomian pienryhmä
Mäkitalo	Merja	KuY	liikuntalääketiede ja ergonomian pienryhmä
Mikkonen	Irma	Savonia-amk	terveyshallinto- ja hoitotieteen pienryhmä
Lappalainen	Raija	Savonia-amk	kansanterveystieteen pienryhmä
Miettinen	Elisa	KuY	kansanterveystieteen pienryhmä
Diov	Päivi	Savonia-amk	ravitsemustieteen pienryhmä
Keinänen	Anja-Riitta	Savonia-amk	ravitsemustieteen pienryhmä
Vidgren	Helvi	KuY	ravitsemustieteen pienryhmä
von Wright	Atte	KuY	ravitsemustieteen pienryhmä

---

# Joustava opintoketju terveysalalla Pohjois-Savossa

## 1. Joustava siirtymisen määrittely

- Terveysalalla joustava siirtyminen nähdään kaksisuuntaisena – sekä ammattikorkeakoulusta yliopistoon että yliopistosta ammattikorkeakouluun - siirtymisenä. Joustavaa siirtymistä tämän hankkeen tiimoilta on terveysalalla osittain tarkasteltu laajasti kansallisella tasolla (esim. hoitotiede) mutta myös alueellisella tasolla.
- Joustavaa siirtymistä yliopistosta ammattikorkeakouluun (TtK:n siirtyminen ammattikorkeakouluun) on tarkasteltava HOPS:n kautta. Siirtymisessä Terveystieteiden kandidaatin koulutuksesta terveysalan amk-tutkintoon on huomioitava ammatinharjoittamislainsäädännölliset esteet, jolloin ammattikorkeakoulussa ei voida hyväksilukea kaikkia yliopistossa tehtyjä opintoja.
- TtK-tutkinnosta reitti ylempään terveysalan amk-tutkintoon voisi olla selkeämpi, jolloin ammatinharjoittamislainsäädäntö ei ole esteenä. Avoimeksi kysymykseksi jäävät tällöin työmarkkinamahdollisuudet.

## 2. Aikaisempien opintojen hyväksilukeminen ja hyväksilukemiskäytännöt 1.8.2005 alkaen

- **Hoitotiede:** Aikaisemmalla terveysalan ammattikorkeakoulututkinnolla hyväksiluetaan yliopistossa 100 opintopistettä TtK:n tutkinnosta. Hyväksiluku tapahtuu automaattisesti ja se on määritelty etukäteen opetussuunnitelmassa. Muut mahdolliset aikaisempien opintojen hyväksilukemiset tapahtuvat HOPS:in kautta. Aikaisemman väistyneen terveysalan opistoasteen ja 1994 päättyneen opistoasteen erikoistutkinnon suorittaneilla opiskelijoilla automaattinen aikaisempien terveysalan opintojen hyväksiluku on 70 opintopistettä.
- **Terveyshallinto- ja taloustiede:** Aikaisemmalla terveysalan ammattikorkeakoulututkinnolla hyväksiluetaan yliopistossa 50 opintopistettä TtK:n tutkinnosta. Hyväksiluku tapahtuu automaattisesti ja se on määritelty etukäteen opetussuunnitelmassa. Muut mahdolliset aikaisempien opintojen hyväksilukemiset tapahtuvat HOPS:in kautta. Aikaisemman väistyneen terveysalan opistoasteen ja 1994 päättyneen opistoasteen erikoistutkinnon suorittaneilla opiskelijoilla automaattinen aikaisempien terveysalan opintojen hyväksiluku on 35 opintopistettä.
- **Ergonomia:** Aikaisemmalla sosiaali-, terveys- tai tekniikan alan ammattikorkeakoulututkinnolla hyväksiluetaan yliopistossa 15 opintopistettä TtK:n tutkinnosta. Hyväksiluku tapahtuu automaattisesti ja se on määritelty etukäteen opetussuunnitelmassa. Muut mahdolliset aikaisempien opintojen hyväksilukemiset tapahtuvat HOPS:in kautta.
- **Kansanterveystiede:** Aikaisemmalla terveysalan ammattikorkeakoulututkinnolla hyväksiluetaan yliopistossa noin 30 - 38 opintopistettä TtK:n tutkinnosta. Hyväksiluetujen opintojen määrä vaihtelee riippuen suoritetusta terveysalan amk-tutkinnosta. Hyväksiluvusta 15 op tapahtuu automaattisesti ja se on määritelty etukäteen opetussuunnitelmassa. Muu hyväksiluku tapahtuu HOPS:in kautta.
- **Liikuntalääketiede:** Aikaisemmalla terveys- tai liikunta-alan ammattikorkeakoulututkinnolla voidaan hyväksilukea yliopistossa enimmillään 110 opintopistettä TtK:n tutkinnosta. Hyväksiluku on määritelty etukäteen opetussuunnitelmassa.
- **Ravitsemustiede:** Hyväksiluku määritellään HOPS:in kautta.

## 3. Opiskelijavalintamenettely ja sen kehittäminen

- **Hoitotiede:** Hoitotieteeseen valitaan vuosittain 45 opiskelijaa pääsykokeen (aineistokoe) kautta ja 4 opiskelijaa Avoimen yliopiston väylän kautta. Tällöin tutkinnon suoritusoikeus voidaan myöntää Avoimen yliopiston opiskelijalle, joka on suorittanut Hoitotieteen aineopinnot (60 op) sekä perusopinnot yhdestä sivuaineesta ja muita

yliopisto-opintoja. Opiskelijavalintamenettely on ollut jo pitempään vakiintunut. Valtakunnallinen yhteinen pääsykoete toteutetaan ensimmäisen kerran vuonna 2006.

- **Terveyshallinto- ja taloustiede:** Terveyshallinnon ja -talouden laitokselle valitaan vuosittain pääsykoeteen (aineistokoeteen) kautta noin 18 opiskelijaa terveyshallintotieteeseen, 10 opiskelijaa terveystaloustieteeseen ja 18 opiskelijaa sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon maisteriohjelmahan ja 4 opiskelijaa Avoimen yliopiston väylän kautta. Tällöin tutkinnon suoritusoikeus voidaan myöntää Avoimen yliopiston opiskelijalle, joka on suorittanut Terveyshallintotieteen aineopinnot (60 op) hyvin tiedoin sekä perusopinnot vähintään yhdestä sivuaineesta ja muita yliopisto-opintoja. Opiskelijavalintamenettely on ollut jo pitempään vakiintunut.
- **Ergonomia:** Ergonomiaan valitaan vuosittain 10 opiskelijaa Avoimen yliopiston väylän kautta ilman pääsykoeta. Tutkinnon suoritusoikeus voidaan myöntää Avoimen yliopiston opiskelijalle, joka on suorittanut vähintään Ergonomian aineopinnot (60 op) hyvin tiedoin. Opiskelijoiden valintakriteereitä kehitetään vuosittain pitämällä huolta mm. aineopintojen arvosanan määräytymisperusteiden laajuudesta.
- **Kansanterveystiede:** Kansanterveystieteeseen valitaan vuosittain 8 opiskelijaa Avoimen yliopiston väylän kautta ilman pääsykoeta. Tutkinnon suoritusoikeus voidaan myöntää Avoimen yliopiston opiskelijalle, joka on suorittanut vähintään Kansanterveystieteen perusopinnot (25 op) hyvin tiedoin.
- **Liikuntalääketiede:** Liikuntalääketieteeseen valitaan vuosittain 10 opiskelijaa Avoimen yliopiston väylän kautta ilman pääsykoeta. Tutkinnon suoritusoikeus voidaan myöntää Avoimen yliopiston opiskelijalle, joka on suorittanut vähintään Liikuntalääketieteen aineopinnot (60 op) hyvin tiedoin sekä perusopinnot vähintään yhdestä sivuaineesta sekä muita Avoimen yliopiston opintoja. Liikuntalääketieteessä hakijoita on ollut paljon ja valintamenettely on herättänyt keskustelua tiedekunnan sisällä ja sitä tullaan lähivuosina kehittämään.
- **Ravitsemustiede:** Ravitsemustieteeseen valitaan vuosittain 20 opiskelijaa pääsykoeteen kautta.

#### 4. Täydentävät opinnot

- Siirtymistä korkea-asteelta toiselle tarkasteltiin lähinnä aikaisempien korkeakouluopintojen sisältöjen vertailun ja hyväksilukujen kautta 1. syklistä 1 sykliin (ks. kuvat 1-3). Savonia-ammattikorkeakoulun ja Kuopion yliopiston terveystieteen koulutusten profiilit todettiin erilaisiksi. Sisältöjen tarkastelu toi esille sen, että erot ammattikorkeakoulun ammatillispainotteisissa ja yliopiston tieteellispainotteisissa 1. syklin tutkinnoissa ovat selkeät, jolloin siirtymistä ei tällä hetkellä voi tapahtua ammattikorkeakoulun 1. syklin tutkinnosta suoraan yliopiston 2. syklin tutkintoon.
- Yliopiston terveystieteen 1. syklin opinnot (TtK) suorittaneet opiskelijat ovat haku-kelpoisia ammattikorkeakoulun 2. syklin opintoihin (ylempi ammattikorkeakoulututkinto), jos heillä on vaadittava 3 vuoden työkokemus alalta. Täydentävien opintojen tarve selvitetään.
- Tällä hetkellä täydentäviin opintoihin voi olla tarvetta, jos opiskelija siirtyy yliopiston sisällä 1. syklin (TtK) opintojen jälkeen eri pääaineesta toiseen suorittamaan 2. syklin opintoja (TtM).
- Tulevaisuudessa tulisi laatia jonkinlainen järjestelmä ammattikorkeakoulun 1. syklin opinnoista yliopiston 2. syklin opintoihin ja tarkentaa, mitä terveystieteen yliopisto-opintoja tulisi täydentävissä opinnoissa suorittaa. Mikäli täydentäviin opintoihin ei osoiteta erillistä rahoitusta, on niiden luonteva suorituspaikka avoin yliopisto ennen opiskelijaksi valintaa.
- Poikkeuksina em. vertailusta toimivat erilliset maisteriohjelmat, joihin täydentäviä opintoja on jo määritelty.

#### 5. Opinto-ohjauksen kehittäminen

- **Ergonomia, kansanterveystiede ja liikuntalääketiede:** Opiskelijat aloittavat opintonsa avoimen yliopiston kautta. Heillä on aineopintojen alkaessa ns. orientoitumis-

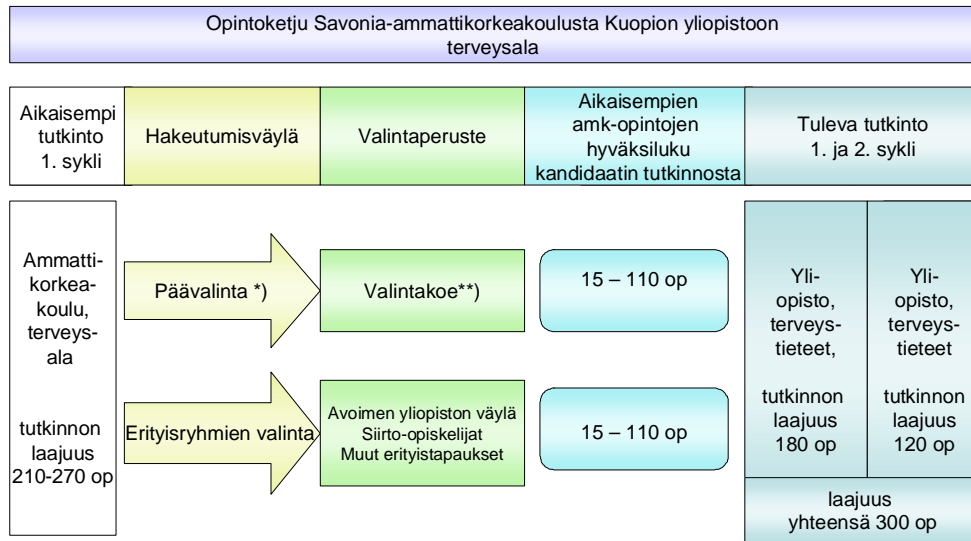
jakso, jolloin opiskelijat laativat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja saavat ohjausta yliopisto-opiskeluun.

- **Hoitotiede:** Perusopiskelijoilla on opintojen alkaessa Orientoituminen akateemisiin opintoihin ja HOPS:in laatiminen- opintojakso. Tällöin opiskelijat saavat ryhmä- ja henkilökohtaista ohjausta opintojensa suunnitteluun.
- **Terveyshallinto- ja taloustiede:** Opiskelijat ovat jo vuosia laatineet HOPS:it opintojen alkaessa. Laitoksella on tällä hetkellä 4 hops-ohjaajaa. Perusopiskelijoilla on opintojen alkaessa orientaatio terveys-hallintotieteen opintoihin, joka on osa yliopiston yhteistä Johdatus yliopisto-opintoihin -jaksoa. Opiskelijat saavat tiedote-kirjeen opiskelijaksi valituksi tulokirjeen yhteydessä.
- **Ravitsemustiede:** Perusopiskelijoilla on opintojen alkaessa yliopiston yhteisen Johdatus yliopisto-opintoihin – opintojakson yhteydessä oma orientaatiojaksonsa. Ravitsemustieteen opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti etukäteen laaditun lukujärjestyksen mukaisesti. Varsinainen hops on käytössä erityisesti vaihtoehtoisten opintojen osalta. Suunnitelmat laaditaan opetushoitajan ja opettajien ohjauksessa.
- **Ammattikorkeakoulu:** Orientoitumisjaksot ja HOPS:it ovat olleet käytössä jo useamman vuoden ajan.
- Toimintoja edelleen kehitetään kokemuksen ja palautteen myötä.

## 6. Kansainvälinen ja muu yhteistyö

- Yleisesti Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun Terveysalan kanssa sekä keskinäinen yhteistyö että kansainvälinen yhteistyö on ollut hyvin monimuotoista ja sitä on tehty pitkään. Terveysalalla on erilaisia yhteisiä asiantuntijaluennoijia, asiantuntijavaihtoa, opettajavaihtoa, kv-opiskelijoita. Keskinäistä yhteistyötä tukevat myös henkilöstölle suunnatut yhteiset verkko-opetuksen kehittämiseen liittyvät hankkeet. Myös keskinäistä opetusyhteistyötä tehdään.
- **Hoitotiede:** Yhteistyötä on tehty vuodesta 1979 lähtien muun muassa opettajaopiskelijoiden opetusharjoittelun myötä, muun opetusyhteistyön, kansainvälisten opiskelijoiden myötä, tutkimus- ja kehittämishankkeiden, kansainvälisten luennoijien ym. vastaavien toimien myötä.
- **Terveyshallintotiede:** Yhteistyötä on tehty vuodesta 1979 lähtien muun muassa tutkimus- ja kehittämishankkeiden, projektien ja opintosisältöjen yhdenmukaistamisen tiimoilta.
- **Ergonomia, kansanterveystiede ja liikuntalääketiede:** Näillä aloilla kansainvälinen yhteistyö on ollut vähäisempää erityisesti opiskelijaliikkuvuuden alueella. Liikkuvuuden vähäisyys johtuu osin järjestelmän rakenteesta. Opiskelijat tulevat koulutukseen avoimen yliopiston väylän kautta useimmiten aikuisopiskelijoina. Valtaosa opiskelijoista opiskelee työn ohessa ja vain harva asuu päätoimisesti opiskelupaikkakunnalla. Opiskelijavaihtoa tulisikin kehittää opiskelijan eri reunaehdot huomioon ottaen. Kansanterveystieteen opiskelijat ovat valmiiksi kansainvälisemmässä ilmapiirissä laitoksen kansainvälisten MPH-opiskelijoiden vuoksi.
- Valtakunnallinen yhteistyö on mm. liikuntalääketieteen keskeinen perusta. Liikuntalääketieteen osalta yhteistyötä on tehty myös Savonia-amk:n fysioterapiakoulutuksen kanssa jo useamman vuoden ajan. Lisäksi ergonomiakoulutuksella on erityisen tiivis yhteys Työterveyslaitokseen.
- **Yhteistyön kehittäminen:** Korkeakoulujen yhteistyötä on edelleenkin tarve kehittää. Muun muassa olemassa olevia tilojen ja laitteiden moniammatillinen hyödyntäminen olisi tarpeellista. Tästä hyvänä esimerkkinä on Taito Studian käyttömahdollisuuksien selvittäminen ja hyödyntäminen (vrt. SimMan).

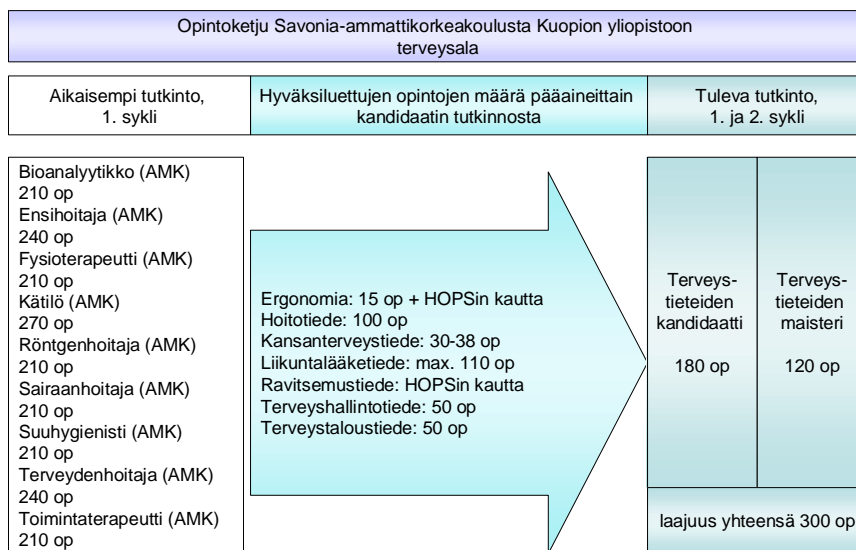
Opiskelijoiden opintoketju terveysalalla korkea-asteelta toiselle Pohjois-Savossa on kuvattu kuvissa 1.1-1.3.



Kuva 1.1

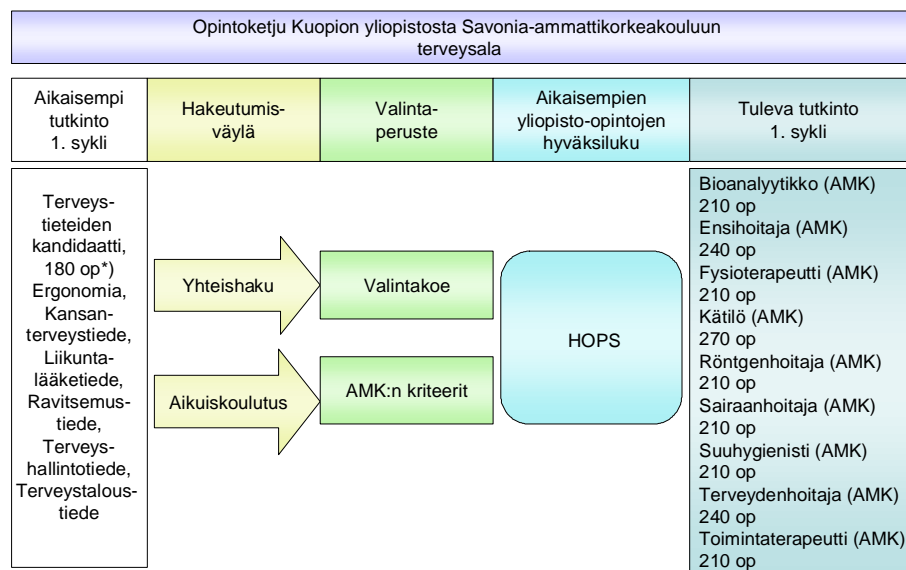
Opintoketju terveysalalla Savonia-ammattikorkeakoulusta Kuopion yliopistoon. \*) Ergonomiassa, kansanterveystieteessä ja liikuntalääketieteessä päävalintana toimii avoimen yliopiston väylä. \*\*) Hoitotieteessä pääsykokeen lisäksi valittavilla opiskelijoilla tulee olla terveysalan ammattikorkeakoulututkinto tai vastaava tutkinto suoritettuna

Kuvassa 1.2 edellä olevaa opintoketjua on tarkennettu pääainekohtaisille hyväksiluettujen opintojen opintopistemäärillä.



Kuva 1.2

Opintoketju terveysalalla Savonia-ammattikorkeakoulusta Kuopion yliopistoon tarkennettuna pääainekohtaisesti hyväksiluettavilla opintopistemäärillä.



Kuva 1.3

Opintoketju terveysalalla Kuopion yliopistosta Savonia-ammattikorkeakouluun.  
 \*) hoitotieteen osalta vertailua ei tehty, koska kaikilla alan opiskelijoilla on suoritettuna alan AMK- tai vastaava tutkinto.